

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor-
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

Arató ünnepi benyomások.

Írta: dr. Kossuth János.

— augusztus 22.

Légy üdvözölve földanyánk!

Kebeledből fakad az élet. Ha-
zánk vagy nekünk: mozgó porsze-
meidnek. Hiába nevezünk siralom-
völgyének, hiába méltatlankodunk
véled, mondván földinek mindent,
ami alantjáró gondolatban, érzes-
ben, tettben; hiába tapodunk, te
szeretettel hordozó bennünket. Ju-
talmazod a munkát érdeme szer-
int. Virágot fakasztasz kikeletkor,
tápláló magvakat ontasz nyáron,
édes gerezddel töltöd meg a ká-
dakát őszzsel. Halálot a feltáma-
dást jelképezi. Ahol megbecsülnek
fiad erőt, boldogságot, jóllétet nyer-
nek, a renyhéséget inséggel tani-
tod az élet becsére, vagy lerázod
magadról méltatlan szülőtteidet, a
föld terheit. De kegyelmes vagy
akkor is, oh földanyánk. Nem vét-
het senki annyit ellened, hogy bo-
csánatodra ne számíthatna. Éltaka-
rod tékozló fiaidat is.

Sűrűn áll a kereszt a sárga
tarlókon. A rojtos sörényű kévék
bőséges istenáldással jutalmazták
a gazdát. Ahogy összemorzsoljuk
a szálkás kalászokat, a kövér sze-
mek érces nehézséggel, pirosló
szinben bugygyannak elő a liha
polyvából. Előnkbe mosolyog a
magyar buza, a világ minden ke-
nyérmagvának ez az arisztokratája.
Többet, olcsóbbat termelhet a
muszka, az oláh, olcsóbban szál-

A ZEMPLÉN TÁRCZÁJA.

Levél Berlinből.

Írta: Biró Pál.

Berlin, aug. 17.

Ich küsse Ihnen die kleine Hand so
lange, als Sie es erlauben, und bin der gehor-
same Diener Ihrer Schönheit und Güte

O. J. B.

Kedves olvasó! Ezer bocsánat,
hogy így ajtóstul rontok be és min-
den szokásos bevezetés nélkül a le-
velem élére egy verses kötet előszá-
vából idézem éppen a befejező mon-
datot. Ez a verses kötet a legújabb
lipesei kiadás, „chanson dalok“-nak
mondják a szerzők és kiadók, de csupa
merő édes poétikus lyra, az előszó
pedig levél egy asszonyhoz, akinek
pártfogását kéri a poéták. Színes,
garciozus levél, valóságos prózai köl-
temény.

Nos és mindezt azért irtam meg
legislegelőszőr, hogy egy társadalmi
és irodalmi életbe sugarat vetítsek,
amely világít. Azt hiszem, nem kell
ahoz semmiféle magyarázatot, hogy ahol
a poéták — és a legnevesebb közül
valók — „chanson-dalok“ címe alatt
lyrikus harcot vívnak, (mert az elő-
szó valóságos polémia a „fontoskodó“
és könnyed lyrikusok közt, igazi mo-
dern Minnesänger harc) a harcuk

lithat öblös hajóival a janke, de
ilyent nem produkál egyik sem. És
betegítheti máját a sárga irigység
epéje, csehnek, osztráknak; bojkot-
tálja bár lisztünket a pöffeszkedő
császárváros és az aranyos Prága,
jót, finomat nem süt, ha nem ma-
gyar lisztből süt. A komoly német
tudósok chemiai konyháján meg-
ejtett vegyelmzés pápaszemes böl-
csességgel ad igazat cukrásznak,
péknek. Csvecskenknöldli-nek való
az övék, meg amit Amerika li-
ferál.

Fecerunt magnum áldomás.
Gazda és munkás szive nagyot
dobban az áldás bőségének meg-
nyugtató tudatában. Az arató ün-
nep a legigazabbak egyike minden
ünnepek között. A veríték gyön-
géd letörése. Az arató ünnep a
szövetség magyaros megpecsételése
a gazda és munkásai között. Bizonyos
nemes demokratizmus teszi emelkedetté
hangulatát. A kalász-koszoru gyönyörű
szimboluma az egymásra utaltságnak,
sőt az egygyűvé tartozásnak. Az arató
gazda keresetlen ékesszóllásában
benne van a hálaadó imádság Ur
Istenhez az áldásért, az önerzetes
köszönet a jutalmazó munkáért és
a szeretetteljes ragaszkodás szava
ahhoz, aki emberségesen becsüli
meg a hasznos embert. A csalá-
diasság jótékony melege vidítja
fel a tömeget s ur és paraszt meg-
értik egymást. A közös vidámság-
nak nagy az ő egybeforrasztó
ereje.

hevében egy asszony idealizált
alakjához fordulva a nők szívet igye-
keznek megnyerni, a lelkifinomultsá-
gukhoz folyamodnak és a biztató mo-
solyuktól várják — a triumfust, oh
azok a poéták olyan társadalom gyer-
mekei, amelyben a nő, a lényét és
hivatását megillető reverenciában él.

Es hogy én minden bevezetés
nélkül Berlinből irván levelet, ezt a
sugarat láttam a legfényesebbnek,
ezzel úgy érzem, a magyar közönség
izlését a legtalálóbban érintettem,
mert a magyar lovagias érzület, amely
a nőt, a család szentélyében és a
nagy társadalomban a legmagasabb
piedesztálra emelte, a legérzékenyebb
minden idegen nemzet népeletének
és jellemzésének arra a sajátosságára,
amely a nő körül csoportosul.

Ha például magyar nem volnék
és mint idegen kerülnék a mi gyö-
nyörű pátriánkba, be szép dolgokat
lehetne írni erről a magyar jellegről
és a világ legszebb nőiről — a ma-
gyar nőkről.

Hogy pedig a dologra térjek: er-
ről a passziómról itt Berlinben le
kell tennem, mert amennyire tisztelt
környezeti itt a nőket, olyannyira nem
szépek. Pedig hát ez a tisztelet, amint
megirtam — igen dicséretesen, nagy.
Már most nem tudom, vigaszként
jöttem-e a következtetésre, vagy pedig
ténylegesen a modoruk láttára gyöke-
redzett meg a hitem, hogy a német

Hétszáz arató felvonulása im-
pozáns látvány. Eleven kedves kép.
Asszonyok, leányok elől, tarka
csoportban utánuk a férfiak egy-
formább tömege, akiknek a sora-
kozásán látszik, hogy katonáéknál
tanultak egyet-mást. Erőteljes he-
vesi nép. Csontos, kemény test-
tartású férfiak, a magyar munkás
napbarnította patinájával, szembe
néző bátor tekintetével. Asszonyai,
leányai csinosak a munkaedzettség
tüzzölpattantságával, ünneplő tisz-
tességben. A felpántlikázott kalász-
koszorukat hat ökrös fogatokon
álló leányok tartják. Érzik, hogy
szertartást végeznek, amihez kom-
olyság illik. Szébb hat ökröt a
Ceresi ünnepen se láthattak a
Campagnában. Eredetibb képet az
Aediles Cerealesek se gruppiroz-
tak. A csákó-ökör homlokát ka-
lász-koszoru, szarvát tarka kendő
disziti. Érti is megbámult ökör
mivoltát, mert az ostoros legény
alig képes féken tartani a máskor
türelmes jószágot, amíg a fotog-
rafus lekapja a megfesteni való
képet. Felharsannak a Rákóczi-
induló viharos ütemei és keményen
deffilliroz egyik csapat a másik
után.

A recsegő-ropogó indulót pa-
raszt banda játsza, bumberdóval,
kissebb-nagyobbbréztrombitával, klá-
rinéttal és nagy dobbal, némelyik
paraszt-trombitás a kottát is maga
előtt tartja. Ez is új dolog, mivel-
hogy idáig a magyar parancsolt
muzsikálni és fizetett érte. Ahová
ezek valók, ott a cigány mehet

családi élet — mintaszerű, békés,
csendes élet.

Mert a magyar, francia, olasz,
spanyol, orosz és tudom is én még
miféle nemzetség családi életében a
boldogtalanságok pokoli fénye a szép
szemek legelső kacérságában csillan
fel és hiába is tagadnák az Othello ső-
tét árnyától irtózó „jó“ férj urak, de
a különböző tüző és különböző mér-
tani szög alatt hajlított kacér asz-
zonyi tekintetek igen sok nyugta-
lanságot okoznak a házias élet cse-
des révében. Pedig hát rendesen
mennyre ártatlan ez a kacérko-
dás, de tudja Isten, valami nélkülöz-
hetetlen passzió. Sokszor pedig csak
azért üzük, hogy lássák vajjon láttat-
nak-e? Szóval hiúság. Szép hiúság,
amely a leggyönyörűbb szenvedélye
az asszonynak. Hisz ha nem volná-
nak annyira azok, talán nem is le-
hetnének — oly nagyon vonzóak.

Nos boldog berlini férjek: ti
nyugodtan lehettek a nők eme
Wahnsinn-jétől. A ti asszonyaitok
igaz — nem szépek, de vigasztaljon
a tudat, hogy amelletám a kacérko-
dásnak — a török hit szerint a bü-
nök ez ördögi útvesztőjének — abszo-
lut hiján vannak. És ha a kedves öl-
vasó, majd egyszer szintén Berlinbe
téved és telve látja a kávéházak pa-
zar termeit talán több asszonynyal,
mit férfival, ne gondolja ám, hogy
ezeket az asszonyokat is a hiúság,

vályogot vetni, ürgét önteni. És a
jövő népszimmiuében a leendő
Göndör Sándornak nem rongyos
cigány hegedüli majd fülébe a bu-
banatot elnyelő nótát a rozzant
söntés előtt, hanem karmesteri
ütemre trombitálják el a muzsikus
napszamosok valamelyik agyon-
verklizett bécsi keringőt. És az
nem léssen szívünk szerint való
átalakulás. Mert a néprajzi sajátos-
ság levetkezése a lélekre is káros
átvezetés előpostája. Csak hadd cep-
perlizzen a stajer, jodlirozzon a
tirol, mi csak maradjunk meg a
csárdás mellett az Anti hegedüje és
a Csicsa cimbalma mellett.

Különben a hevesi virtuson
idáig nem sokat rontott se a bum-
berdó, se a réztányér. Mivelhogy
az arató ünnep hevében egy kis
parázs verekedés el nem marad-
hatott. És bizony jó egy néhány
marcona csendőr kármentőnek.
Különben aligha nem nagyobb
csata vívatott volna a Mária-major
tájékan, mint a legutóbbi török
görög háboruban Larissánál, ahol
a fúrge lábu görögöt a gyorsaság-
ban elért hasznos rekord mentette
meg attól, hogy török atyánkfiai
kárt nem tettek bennük. Így ne-
hány plezur hirdette a vérbőséget,
amelytől nem a pióca szabadította
meg egyik másik magyart. Külön-
ben másnap keményen folyt a
munka és a furor hungaricust az
ölmos kévék érezték meg, rakat-
ván formás asztagokba, nagy ékes-
ségére a karádi uradalomnak.

a kacérkodás viszi oda. De hogy
is. Tisztára a szokás, a generációk
óta felkapott szokás viszi őket oda.
De nem csak délután a kávéhoz,
hanem éjjel 1 és 2 óra körül, amikor
pedig szinte nehéz megkülönböztetni,
hogy melyik hölgy érkezett a *Rei-
nische Winterstuben*-ekből, a deni-
monde-ok vacsorázó termeiből és
melyik a tisztas család ebédlő aszta-
lától.

Ezt a megkülönböztetést különben
még jobban megnehezíti az a feltűnő
diszkrét modor, amely a Winterstuben-
ek éjjel vacsorázó hölgyközönségére
a berlini társadalomról szinte átlán-
tálódott. Ugy, hogy a legjobb hírű, az
ugynevezetten „legtisztességesebb“-
nek kimondott kávéházak közönségé-
vel nem jöhetsz mihamar tisztába. Az
egyik fülkében egy tisztas polgári csa-
lád, a másikban pedig — egy ur és
egy nő, — vagy két ur és két nő, de
sohasem több ur, mint nő, vagy nem
több nő, mint ur. Szóval a társaság —
komplet rendeltetése nyilvános. Saját-
ságos azonban, hogy ezek a hölgyek
is, meg az urak, mint valami törvé-
nyes formákba öntött familia, csend-
ben, nyárspolgári kedélyességgel
ülnek, fogyasztanak és élvezik — Ber-
lin éjjeli életét, amely 1 és 2 óra kö-
zött oly pezsgő, eleven az utcákon vé-
gig, mint például nálunk Budapesten
este 7 és 8 óra között a Kerepesi-ut és
a nagy körutak keresztvezésén. Mond

Órhegy. Kevesebb ember, de egytől-egyig honi. Mert amíg zsiros Karád falujából arató nem akad a saját munkájának miatta s így egyebűnne kell verbuválni kaszás népfelkelést, addig emitt kikerül hazulról az arató, aki hálas tisztességgel veszi a munkát, amiben elsőbbsége van. És mert tudja, hogy a böcsület más-korra is kell, enged a szilajságból. Rangosan lépked a korzón vívó előtt az okos, aki szép szóval közönti az uraság képviselőjét. Tiszta szívből eredő igaz beszéd hangzik a tisztartói lak előtt, épülésére a munkás gyülekezetnek, akit áthat a patriarchalis melegség. Az úr szíves előismeréssel terített asztalt számukra, vendégeiül fogadja őket. Különben is régi ösmerősök. Apáik is itt dolgoztak. Az uradalom jóságos gondviselője valamennyiüknek. Munkát ad télen, nyáron, ha baj van oltalmat, segítséget. Ennek a nagy darab földnek szíve is van, esze is van. Nem úgy, mint a sok kéményű gyártelepeknek, ahol ha megtelik a raktár és megtorlódik az áru, nincs munka, nincs kenyér, a munkás az inség martaléka. És mert szörnyű elviselni a hajlék és kenyértelen nyomort annak, aki dolgozna, ha volna mit, az elke-seredés lassankint kitépi szívéből a szelid érzéseket. Mindenkinek joga van élni, aki nem dologtalan. Élni a munka árán becsülettel. A hibáján kívül kenyerét vesztett tömeg kifosztottnak érzi magát s aztán egy két lázító szóra szeme vérbe borul, elő a veres lobogóval s a jelszó, le azzal a jogrenddel, amely koldusokkal népesíti be az államot.

Megszívlelni való igazságok követelnek itt érvényesülést. Elő az okossággal, elő az okos emberies-séggel, aminthogy történik is, csak hogy az állam segítése nem eléggé kiadó, a kapitalis pedig szívtelen.

A föld jó, a föld irgalmas,

hatnók, hogy ekkor talán a legnagyobb. Szinte hihetetlen, hogy itt Berlinben ugyanazon egy élet-szerv működik az utcán és a kereskedelmi forgalomban éjjel és nappal.

Például a Friedrich-Strasse sugárvonalá emelkedettebb helyről — így éjjel — olyan nagyszerű képet nyújt, amelyet arra mifelénk, sem a budapesti, sem a bécsi kultúra és forgalom mellett még csak elképzelni sem lehet. Egy városrész, amely fényben uszik, az üzletek kirakatai nyitva végtől-végig, két oldalt a sok ember miatt nem lehet csak lépésben járni, az omnibuszok és az egy lovas droshkék minden öt percben összetorlódnak, a villamos vasut pedig 10—15 uton szeli át, a Friedrich-strassei pályaudvaron pedig egy izezett hid fölött a világ minden részéből érkeznek a gyors és express vonatok és dübörögve vágatnak végig e zürzavaros chaoszon. És mindez éjjel 1 és 2 óra között egy világváros kellős közepén zajlik, amikor a vén Európa többi részein, minden utca alszik, Borsiban pedig a kakas már hajnalt is rikkantott. Azt mondják, hogy egyedül még London utcái élnek ilyenkor, de Párisban, Budapesten és Bukarestben az éjjeli élet e hirhedt Mekkaín csakis az „ugyanevezett“ éjjeli élet lüktet ilyenkor, az is többnyire négy fal és négy-szemkőzt, vagy hangos utcai — gumimiradlerezésben.

De nem lehet sem egy, sem két

aki hűséges marad hozzá. Nem ígér arany hegyeket, de ad puha kenyeret, tisztés honi ruhát, szalmafedeles hajlékot a testnek, nyugalmat, megelégedést a léleknek. A zöld pázsit, a pacsirta-dalos mező, az illatos rét, a susogó nádas, az esteli harangszónál áhitatossá varázsolts esthajnal édes harmóniát lehelnek. A veritékedet oh magyar földműves hullasd arra a göröngyre, amelyet apáid emléke szentelt meg. Ne menj idegenbe, de még a városba sem. Jobb néked oda haza. Hanem minden ember legyen ember és magyar. Meg kell becsülni a népet. Tanítani okos szóval, jó példával, jutalmazó munkára, ösztönözni takarékosra, felmelegíteni a szívet a hittel Istenéhez, okos szeretettel az emberekhez, bizalommal önmaga iránt. És munkát nekik! A munka — élet. A tévelygés járványát fel fogja váltani a törekvés, a kitartás. Az erők egyesítésének jótékony hatása el nem marad. Akik a népert önzetlen lélekkel fáradoznak, a legigazabb áldozatot viszik a hazafiság oltárára. Hogy gyakran halátlanság e jutalom! Tévedés! Igazán jót tehetni a legméltóbb tett mindazok között, amire ember vállalkozhatik, annak a tudata a legédesebb jutalom. De különben is csak egyesek szívét furkálja az a csunya féreg, aminek a neve halátlanság, a tömeg ösztöne felösmeri a megváltás utját.

— aug. 23.

Kossuth Lajos születése századik évfordulójának emlékére a város közönsége által folyó 1902. évi szeptember hó 14-én Sátoraljaujhelyben rendező ünnepély sorrendjét, a város képviselő testülete által kiküldött rendező-bizottság a következőleg állapította meg:

1. Az ünnepély napján reggel a sátoraljaujhelyi gyártelepi zenekar a város főbb utcáit ébresztővel járja be. 2. Délelőtt 8 óra 30 perckor a kép-

levél keretében erről a lüktető életről írni. És hogy egyelőre csak bevezetést irtam és csak a nőkről, meg erről az éjjeli életről, annak két oka van. Az első az, hogy bevezetést mégis csak írni kell. A második pedig az, hogy ha egyéni véleményem szerint is, de minden vidék és nemzetiség legjellemzőbb sajátosságát abban keressem: miként nyilvánul a társadalomban a nő szerepe, milyen a karakterisztikája. (Ez alatt ne tessék karaktert érteni, mert ezt nem faji, hanem individualis tulajdonságnak tartom). Hogy pedig ennyit megírtam a berlini nők szerepéről, még korántsem irtam rólok eleget, csak annyit, amennyit e levél-ciklusom első leveléül meg akartam írni. Még több szó esik majd róluk, mert van ám itt kacér asszony is — bőven. Csak hogy ezek ám nem berliniek. De nem is lehet ezt a várost csupán a berliniek után megítélni, oly nagy az idegenforgalma.

Es lám éppen az a jellemző, hogy ez idegenforgalom tömkelegében mily gyönyörűen válik ki a jelleg az idegen és a berlini nő közt. A férfiaké is, de ez nem annyira feltűnő. Az öltözködése legelső sorban elárulja. A berlini nő egyszerűen, szép ruhában vonul korzóra — de nincs az öltözködésében semmi művészet. A toilette nem érvényesül rajta. Ma délelőtt például egy kis társasággal sétáltunk a Friedrich-strassén *Fedák Zsaszával*. Lehet, hogy a *Central* szál-

viselő testület, a vendégek és a nagyközönség a városházánál gyülekeznek, a honnan a sátoraljaujhelyi önkéntes és gyártelepi tűzoltó egyletek díszszázadának vezetésével a sátoraljaujhelyi ev. ref. templomban tartandó hálaadó Isteni tiszteletre vonulnak. 3. Délelőtt 9 órakor a sátoraljaujhelyi ev. ref. templomban hálaadó Isten-tisztelet tartatik. 4. A hálaadó Isten-tisztelet után az ünneplő közönség a városháza elé vonul, ahol a város képviselő-testülete dísz-közgyűlése után a városháza erkélyéről a polgármester az ünnepélyt megnyitja. A polgármesteri megnyitót után a sátoraljaujhelyi dal-, zene- és önképző-egylet elénekli a „Hymnuszt“, mit dr. *Kossuth* János ünnepi szónoklata követ. 6. Ennek megtörténtével az ünneplő közönség a képviselő-testület vezetésével a sátoraljaujhelyi gyártelepi zenekar közreműködésével vonul a vármegye székháza elé, hol az 1848—49-ik évi honvédek nevében *Matolai* Etele tart emlékbeszédet, minek elhangzása után, id. *Bajusz* József alkalmi költeményét szavalja el. 7. Innen a menet ugyanazon rendben az emléktábla leleplezési helyére vonul, ahol a város polgármestere felkéri dr. *Hornyay* Béla képviselő-testületi tagot a leleplezési beszéd elmondására, minek megtörténte után a gyártelepi énekkar a „Szózat“-ot énekli el. 8. Az emléktábla leleplezése után déli 1 órakor a városi színházban közönség lesz, melynek rendezésével dr. *Hornyay* Béla és *Staut* József urak vannak megbízva. A közönség az ünnepi szónoklatot *Meczner* Béla tartja. 9. Felkérjük a város közönsége, hogy az ünnepély napján házaít fellobogózza s este ablakait kivilágítsa. 10. Ezen magasztos hazafias emlékünnepepen leendő részvételre a nagyközönség tisztelettel felkérjük. Sátoraljaujhelyben, 1902. évi augusztus hó 22-én. A város képviselő testülete által kiküldött rendező bizottság nevében: ifj. *Meczner* Gyula, h. polgármester.

A munkácsi püspök a magyar nyelv tanításáról. Firczak Gyula munkácsi görög-katolikus püspök augusztusi pásztorlevelében lelkes hangon ajánlja egyházmegyéje papságának figyelmébe a magyar nyelvnek a népiskolákban való kötelező tanításról kiadott miniszteri rendeletet. Az érdemes püspök pásztorlevelének ez a része szó szerint így hangzik:

loda óriási palotája során kitett kosztüm-képeiről ismerték fel. De én nem hiszem, mert ez a város oly óriási, hogy itt egy-két napos vendégszereplése után még annyira nem ösmerhetők. Nos és lehet talán, hogy a férfiak inkább, de a nők, akik lépten-nyomon utána néztek, azt a művészetet csodálták, ahogyan fel volt öltözve. Pedig egyszerű volt, nem feltűnő, egy tiszta fekete csipkés könnyű derék és szoknya — de művészetet öltözve. Ezt pedig itt megcsodálják, mert ez itten valóban csodaszámúba esik. Meg is csodálták, nem csak rajta, máson is. A *Wintergarten* első estéjén ragyogott a sok pompás női toilette, de nagyobb mértékben a párisi chic-et, az angol egyszerű eleganciáját és a berlini — szép de rosszul kezelt toilettejét. Nem szép nők, nem kacérkodnak, rosszul öltözködnek, — mint feleségek a völegényjelölteknek, kik a mi hölgyeink toilette-művészetéről annyira félnek és ajánlani is tudnók őket melegen, ha nem volnának olyan rettenetesen hidegek.

Ha majd egy fizikusnak eszébe ötlik, hogy a hölgyek forr-pontját a fajok szerint megállapítsa, bizonyára arra az eredményre fog jutni, hogy amíg egy magyar nő a vallomás 10 fokos Celzusa mellett már forr, addig a porosz, a teuton-vér, ugy 100 fok Celzusa körül — kezd reagálni.

Most azonban egyelőre hagyjuk

Már e rendeletet megelőzőleg tíz évvel előbb ugyanilyen értelemben hivatam fel egyházmegyém papságát, hogy a magyar nyelvnek, mint kötelező tantárgynak tanítását a hegyvidékeken is gondosan és szigorúan ellenőrizték. És el kell itt ismernem, hogy lelkeskedő papságom követte utasításomat, mert az ő buzgó közreműködésük eredményezte, hogy hazánk északkeleti határain, a Kárpátok bércei között is felesendül tanköteles gyermekeink ajkán az édes magyar szó. A fennebb idézett miniszteri rendelet alábbiakkal mihezartás végett egész terjedelmében közölve, felhívom Nagytiszteletűségeket, hogy még fokozottabb buzgósággal igyekezzenek annak érvényt szerezni a vezetésükre bízott iskolákban, közöljék e körrendeletet tanítóikkal is, ellenőrizték annak pontos betartását. Mindnyájan érezzük, valljuk és hirdetjük, hogy *híveinknek, hegyvidéki népünknek jó és balsorsban osztoznia kell a honfoglalás óta osztályos testvérével, a magyarral*, kivel kötött hűségesküjét egy évezred alatt hulló vérrel annyiszor megpecsételte; hassanak ezért oda Nagyön tiszteletűségtek ugy is mint híveink lelki vezetői, ugyis mint hitközségi iskoláink igazgatói, hogy a hegyvidéki nép a magyar nyelvet minél alaposabban elsajátíthassa, hogy nyelvben is megértse testvérét, a magyart, kivel érzelmben mindig egy volt.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

A Dusa-híd ügye.

— aug. 22.

Wiczmándy Ödön Zemplénvármegye törvényhatósági bizottságának tagja — mint lapunk olvasói előtt ösmeretes — a mult hóban felkért bennünket, hogy a Dusa híd ügyében egy a vármegyei hatósághoz és az illetékes mérnöki hivatalokhoz intézett interpellációját közöljük. Mi ezt készséggel megtettük. Azonban az ügyben szereplő és Wiczmándyval ellentétben álló védekezés kérelmére közöltük az illetékes megyei hatóság határozatát is. Ennyiben állott az ügy akkor, amidőn lapunk t. olvasó közönsége az ügy pro és kontra álláspontját megösmerte. Most azonban kezd az ügy bonyolodni, illetve — elmérgesedni. Nem szívesen vesszük, hogy ilyen ügyek ilyen módon kerüljenek a nyilvánosság elé. Nehogy

e forr-pontokat. Színházi est előtt vagyok, a *Deutsches Theater*-ben a híres *Takácsok*-hoz készülök. Gerhardt Hamptuannak ezt a revellációs szocialista drámáját itt az eredeti forrásában nézni nem kis élvezet már jóelőre is, különösen az eddigi színházi esték után felborsolt remények után.

De minderről már csak a jövő héten. A színpadi próbákról, a színházakról, *Fedák* Sáriról és nagy sikeréről, intimításokat a *Wintergarten*-ről, e siker csodálatosan impozáns színteréről, Berlinről, mint erről az óriási kultur központról, a kereskedelmi forgalmáról, a világ e legnagyobb nyári üdülőhelyéről, erről a gyönyörűséges erdősorokba és virágos allék közé és köré épített világ-metropolisról és mindenről ami mélyebb nyomokat hagyott bennem.

Azt, hogy a muzeumokról, a palotákról és egyéb olyan dolgokról nem írok, amit a Baedeker-ben is megtalálhat a kedves olvasó, azért teszem, mert ugy tartom, hogy amennyire unalmas az ilyes levél az olvasóra, valahogyan csak ugy tehetjük elviselhetőbbé, ha szubjektivek lehetünk. És azért is, mielőtt mindenről irtam volna: leveleimet a *nőkkel*, a mi legszubjektivebb érzelmeink szépséges asszonyaival kezdtem, akik hiába még ha berliniek is — szépek, mert asszonyok.

azonban Wiczmány azt gondolja, hogy ez ügy hírlapi megvitatása formájában neki igaza volna, meg tesszük ezt, azzal a megjegyzéssel, hogy ezt az ügyet ő vitte a nyilvánosság foruma elé. Mi ime ezt a nyilatkozatát is közöljük, mert egy hírlapban megkezdett vitát egyik részről sem szabad elfojtani. De már megengedi nekünk Wiczmány úr, hogy az ellenfél védelméül közlésre küldött határozatot is éppen ezen okból közöljük. Az ellenfélnek épp oly joga van a nyilvánosság előtt védekezni, mint amily joggal Wiczmány úr ezt az ügyet a nyilvánosság elé vitte.

Ami pedig a mai nyilatkozatában érintett terjedelmes felebevezést illeti lapunk következő számától kezdve, azt is közölni fogjuk. Ily nem általános, hanem egyes vidéket érdeklő ügyben a mai számot nem foglalhatuk le tisztán e 13 ives terjedelmes felebevezés közlésére. A multkori válasza szóval viszonyítva pedig közöljük egyelőre is a következő nyilatkozatot:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Zemplén” augusztus hó 16-ik számában az mondatik, hogy a nagy mihályi főszolgabírónak a foganatosított vizsgálat után, azonnal kelt határozatát azért közli, nehogy a közönség, a folyó évi augusztus hó 2-ikán kelt értesítéssel megtévesztessék. S hogy azon határozatból látható, hogy miután az ügy felebevezés alatt áll, sem a hatóság, sem a vállalkozó nem oka, hogy a felépített hidfők, mostanáig sincsenek betömvé.

Szokatlan eljárás ugyan, hogy felebevezés alatt levő határozat, hírlapokban közöltessék, de mert megtörtént, a viszonyosságnál fogva, arra kérem a tekintetes Szerkesztőseget, hogy Butka község felebevezését is, becses lapjában egész terjedelmében közölni sziveskedjék.

A felebevezéshez nem kell kommentár. Abból tájékozva lesz mindenki, hogy Butka községe méltatlan és törvénybe ütköző meghurcolásnak van kitéve, amely sérelem vizsgálat útján megállapítandó és orvoslandó leendő.

Tájékozást nyer továbbá, hogy a község panaszaira, a főszolgabíró úr nem teljesítette azonnal a nyomozatot, csak nyolc hét múlva és csak 3-adszori íttelre alkalmával — nem nyomozatot, — de csak szakértői helyszíni szemlét tartott, a kir. kultúr-főmérnök úr közben jöttével (amit ezeltől tenni elmulasztott), amelynek eredményeként constatalható: hogy a kir. kulturmérnökség, sürgősen, már aug. 4-én, közege által felvettette a „Dusa hid” alatti, úgynevezett „szigetköz” területet, hogy a munkatervet elkészíthessék. S ugyanakkor megállapították, hogy ha a kérdéses területből, a föld csakugyan kiemeltetnék, (mert ezt tenni nem muszáj), akkor a II-ik csatorna betöméséhez szükséges földnek kiemeléséhez, s az esetleg felmaradó földnek más célra való felhasználásához, a munkák, csakis a kir. kulturmérnöki hivatal által kirendelendő „rétmester” vezetésével lesznek végrehajthatók.

Hogy a mondottak által a község álláspontja (mert a község ezt kérte) helyeseltetett és eljárásának törvényes volta megállapított, ez mondatik az aug. 2-iki „Zemplén” hasábjain. Ez igaz! Tehát az aug. 2-iki közlemény a közönség megtévesztve nincs. Azt helyesbíteni nem kellett, mert aki a helyzettel ösmerős és teszi, az rosszhiszeműleg jár el. Nem lehet különösen egy oly határozattal, amely felebevezés alatt áll, s melynek éppen a legnagyobb gyöngéje az: hogy a bizonyított tényeket figyelmen kívül hagyja.

Amely alapos nyomozat mellőzésével, egyoldalú — valótlan — bemondasokat használ indokul s úgy tünteti fel a főszolgabírót, mintha ő nem a község gondoskodására, de a vállalkozó érdekei mentegetésére nyerte volna megbízását. S ezért nem a 3-ik közlemény, de a főszolgabírói 1-ső foku

határozat az, amely a közönség megtévesztésére alkalmas.

Amiért is vizsgálatot kérünk, amelynek során igazolni fogjuk, hogy a fellebevezett határozat igazságtalan és semmis. És hogy igenis, azon szomorú ténynek, hogy Butka az árlejtés után, már 5-ik hónapja, hid nélkül lévén, nagy károk és veszélyeknek van kitéve, s hogy ezen egyszerű hidépítési ügy, törvénysértésekkel összebonyolítatik, ezeknek csakis a közigazgatási hatóság és a vállalkozó az okai!

Tisztelettel:
Wiczmány Ödön.

(A pékipar körébe eső munkálatok vasárnapi szünetelését szabályozó kereskedelemügyi miniszteri legújabb körrendelet, mely egyebek-köz kimondja, hogy a törvény ide vonatkozó rendelkezésének megfelelően csak az olyan munkaadó jár el, aki a segédek felváltásáról akként gondoskodik, miként minden munkásnak havonként egy vasárnapon, mindenkor reggel 6 órakor kezdődő s a szüneti napot követő hétfő reggeli 6 óráig tartó munkaszünetet biztosít, a vármegyei „Hivatalos Lap” ma kiadott számában meghirdetett. A szociális humanitárius és egészségügyi szempontok szerint megokolt körrendeletet az érdekelteknek ezen az uton is figyelmükbe ajánljuk.

(A „Rendőri Lapok”, melyeknek járata az eddig is kötelessége volt minden nagy- és kisközség jegyzőjének, legújabbban kiterjesztette figyelmét a büntető jog elméleti és gyakorlati érdekeire is, nevezetesen pedig terjeszteni fogja ezután a „Rendőri Lapok” minden egyes száma a közrendészet és kihágási ügyek, valamint a bünvádi perrendtartás és eljárás szabályainak a szakmértetését is, s mint ilyen hivatta lesz arra, hogy ugy a járásbeli, mint a községi közegyek, kiknek a büntető perrendtartás a polgárok személy- és vagyonbiztonságát tárgyzó ügyekben oly fontos hatáskört biztosított, ezután a „Rendőri Lapok”-at odaadód érdeklődéssel olvassák és tanulmányozzák.

(Határidő. Ezen uton is emlékeztetjük a vármegye területén lévő összes községi és körjegyzőségeket, hogy a törvényhatósági 1902. évi összeírásai lajstromok benyújtásának határideje e hó 30-ikával lejár.

(Ebadóösszeírások benyújtásával késétt községi és körjegyzőket az alispán megsürgette.

JEGYZETEK

a hétről.

*

Az aratási ünnepek újból való életrekelése kedves, dicséretes, és hatásában mélyreható intézkedése volt a magyar kormányának s azoknak a derék uraknak, akik ezt az ősi magyar szokást felelevenítették.

Mert ezáltal egy lépést tettek a néppel való közeledéshez. Ez paradoxonnak látszik, de úgy van, hogy akik úgyszólván egész életüket a nép között töltötték: a gazdák egy jelentékeny része, meglehetősen messze állottak a néplelek megértésétől. A fizikai munka közössége hozta össze őket, és nem igen volt ebben a közös munkálkodásban egy szikrányi szeretet sem. Csak a képesítő szükség tartotta egymáshoz kötve a föld urát s a föld népet. Különböztet nem egy helyen titkos gyűlölet tüze lappangott az urak elü. Ez a hamu alatti parázs akkor vetett lángot, mikor a Bodrogközön a hirhedt szocialista lázongás felütötte fejét.

Hangsúlyozzuk, általánosságban beszélünk és koncedáljuk, hogy igen sok helyen van és volt dicséretes kivétel. De általánosságban nem volt meg a teljes összhang ur és paraszt közt. Ennek bizonyos történelmi háttere van. Mikor a paraszt jobbágy volt csupán s teljesen ki volt szolgáltatva a földesur kénye-kedvének, jobban ragaszkodott urához, aki meg-

megfenyítette, ha rászolgált, de általában atyailag gondoskodott róla. A régi patriarchalis időről ha szó esik, legendákat beszélnek a eselések hűségéről, a multhoz való ragaszkodásukról. Míg most általános a panasz, hogy a gazdasági eselésekkel nem lehet boldogulni. Lusta, engedetlen és bosszút szomjazó népség. Igen, mert nem úgy bántak velük, hogy szeretetet gerjessenek a parancsolók iránt. Durván és brutálisan. Azt mondják: a paraszttal nem lehet másként boldogulni. Dehogyan is nem lehet, hisz maga a kormány mutatott példát rá, hogy jó szóval, szeretettel többre lehet menni, mikor behozta az aratási ünnepeket avval a világos céllal, hogy a munkás nép és a gazda közt visszaállítsák a régi idők szellemét: az egymás iránti szeretetet. Amely a legelőbbre való dolog e világon és amelylyel jobban lehet boldogulni, mint mindenféle ellenséges indulatu fegyverekkel.

Örömmel vesszük tehát híreit mindazon aratási ünnepegeknek, melyek Zemplénmegyében folynak le. Ezek a magyar ünnepek kedves és derék mulatságok, mert látszólagos jelentéktelenségükben nagy célok szolgálatában állanak.

Kossuth Lajos századik születésnapjának méltó megünneplésére áhítattal készül minden magyar ember, de nekünk, zemplénieknek különös okunk van ünnepelni ezt a dátumot, mert hiszen egy századdal ennekelőtte ez az áldott földje a hazának adta a nagyfőfiut a nemzetnek. Innen indult el küldetésére, mely nagy vala és dicsőséggel teljes. Ez a dicsőség most immár felhőtlenül ragyog s mult idők homályából fényesen válik ki a nagy reformátor glóriás alakja. Ha tehát országszerte lelkes lesz az ünnepség — bizonyos, hogy a mi ünnepünk nem fog hátramaradni lelkesedés tekintetében egy Kossuth-ünnep megett sem, aminek biztosítéka az a lelkes készülődés, melyet az ünnep rendezői már most kifejtének.

HIREK.

Krónika.

— aug. 23.

A fürdőszezont scartba tettük, És sárgul az uborka mind... Terhes felleg vonul felettünk És hús fuvallat ránk legyint!...

A nyárnak vége és a séta Estelente ritkább leszén, Inkább fog majd akadni téma; S új élet lüktet versemen.

Ezt az időt én várva-várom, Mert krónikám egyhangu már, Elizzadt ríme mind a nyáron S felperzselé a napsugár!...

Jövel, jövel! pár téli hónap, Úgy várom az őszet és havat, Jövel: hava szenczióknak, Hozz krónikámra sugarat!...

... Nem is csuda, ha a dorombom Ma ósdi, csévelt hangot ad... Hisz'Ujhelyben — hitemre mondom! — Semmi új sines egy hét alatt.

—th.

Egy napom Tokajban.

Irta: Gál Lajos.

— augusztus hó.

Tokaj város határában, a „Csurgó-völgy”-ben, úgy hiszem, egy alkalmatlan kis árok szeli ketté a szőlőkbe vezető utat. Ezt az árkot a tokaji polgárság „buktató”-nak hívja, nyilván azért, mert oka volt, hogy néhány úrnak a szőlőbe, vagy onnan visszatérő hintájának a „druckféder”-je le-tört s ebből folyóan, a logika örök törvénye szerint, a hintóban ülő kibukott. A tokaji szőlősgazdáknak természetesen, sehogysem tetszik a jel-

zett árok neveltlensége. Nosza tehát: jelentés ment illetékes helyre, hogy az árok fölött készítettendő hid iránt az eljárás folyamatba tétessék.

Az eljárás megindított. Következett a közigazgatási bejárás a helyszínen való kiszállással. Ennek esz-közlése végett kijöttek a hivatalos urak Tokajba. Jelesül: az alispán egy aljegyzővel, a kulturmérnök, két magánmérnök, a főszolgabíró (aki különben ott lakik) és az érdekelte birtokosok.

A helyszíni tárgyalás megejtetvén, a hagyományos bankett sem maradt el és pedig megtartott a magnum áldomás (ez kell a magyarnak!) a Buktatóhoz közel eső „Philoxera ellen védekező egyesület” tanyáján. Természetes, hogy a bankettre a vendégek iránti tiszteletből a város minden intelligens embere hivatalos volt. Így történt, hogy vagy 30 úr verődött össze a bársonyos mezőtől környezett, szabad ég alatt felterített fehér asztalnál. Az asztaltól pár lépésnyire a földbe vájt katlan körül nyársakon pirult a kitünő friss kecsége. A katlan fölött pedig szolgafára akasztott bográcsban főtt az igazi jó paprikás.

A mondott napon valahogyan én is Tokajba vetődtem és délelőtt ellá-gattam a járásbírószághoz. Itt meghall-gattam privát passzióból egy büntető tárgyalást, amelyen Nemes Bandi barátom mint bíró fungált, s mondhatom, csak bámultam és gyönyörködtem a formák szigorú megtartásán és a tárgyalás méltóságáteljes vezetésén, amihhez nagyban hozzájárult Császár szolgabíró, ügyészégi megbízott is lelki-ismeretességével és talpraesett vádin-dítványával. (Pedig ő a közigazgatás embere.)

Mindezt azért jegyzem itt meg és azért említem fel a közigazgatási be-járást is, mert ennek köszönhetem a szerencsét, hogy a tokajiak igazi ma-gyaros vendégszeretetét megösmérhet-tem és az ottani társadalom színe-ja-vában gyönyörködhettem.

Nemes Bandi barátom ugyanis volt szives engem is meghivatni a bankettre.

No hát mondhatom, ilyen ked-ves, feledhetetlen délutánt még nem élveztem végig.

A magyar kedélyességnek, a ha-zafias érzelmű polgárságnak igazi típusait ismertem meg.

A szőlős gazdák saját termésű boraikat rakták az asztalra. Volt ott arany sárga, fehér és narancs színű bor, s egyik fajta jobb, mint a másik. Legnagyobb tetszést azonban a „Kics-sinkó Tóni” úgynevezett „polyhos” bora aratta, amely természetere nézve gyöngye, de esős és zamatos. Ez a bor ujonnan felfedezett jövevény. Ha emlékezetem nem csal, a szakértők által azért részesült különös előnyben, mert az újság ingere mellett tovább lehet belőle kvaterkázni mint a más forma nehéz hegyaljai testvéreiből.

Ha már áldomást tart a magyar ember, pohár köszöntőnek is kell lenni.

Az alkalom meg volt. A bor tü-zelt, s a magyar hazafiság pezsgett. Ott ült az asztalfőn Matolay Étele megyénk szeretett alispánja, a kire a társaság szíve mélyéből es sűrűn emelt poharat, éltetvén őt, az em-beri kor leges-legvégső határáig. A tósztok száma tömördek volt. Valami jóleső érzés, valami kimondhatatlan lelkes hangulat vett rajtam erőt, a mint elnéztem a lelkes arcu férfiakat, akik úgy ültek egymás mellett, mint a benső barátság, az egyetértés és a testvériség szimbolumának kedves képviselői. Pedig igen vegyes elemek-ből verődtek össze. Volt ottan kor-mánypárti, függetlenségi, agrárius. Volt református, katolikus, zsidó, lutheranus. Volt alispán, ügyvéd, bíró, szolgabíró, jegyző, földbirtokos és ke-reskedő, és így tovább. A mint hal-lottam, a zöld asztalnál az ellentétek olykor-olykor ki is élesednek. De a fehér asztal mellett elsimitja azokat a mindent kiegyenlítő társadalmi ösz-szetartás és a local patriotismus. A

local patriotismus szent fogalom: a szűkebb haza szeretete. Aki a faluját szereti, az megyéjét és az országot, vagyis hazáját is szeretni fogja. Aki a saját lakhelye haladásáért, felvirágoztatásáért polgártársaival egyetértve (bár vitatkozva is) küzd és dolgozik: az jó hazafi.

Szívvel élveztem a tokajiak mulatságát.

Nemes Bandi aljárásbíró olyan mély értelmű, lelkes, hazafias felköszöntőt mondott a megye alispánjára, mint a magyar szabadságharc dícső bajnokára, hogy hallgatónak szeme könnybe lábadt. Ezután kacagató humorral, versben beszélt egy másik tokaji úr. (Bocsánatot kérek, hogy a neve nem jut eszembe). Gazdag szövegbirtokos, aki többek között ezeket mondotta:

„En minden jó honfi előtt leemelem fővegem,
Noha az én fővegem
Nem cilinder, nem kalap:
(Aki nem hiszi kikap)
Csak egy ütött kopott sipka:
Eljen Dr. Platty Zsigmonddal!

A miből mindennek előtt kitűnik, hogy Dr. Platty Zsigmond aljárásbíró igen jó hazafi és népszerű ember Tokajban.

Hogy mikor lett vége a bankettnek, nem tudom, mert szégyen bevallani, de biz én úgy 1/2 hét óra felé elszöktem, mivel nem igen bírom az italt és a vendégszeretet már a jelzett ideig is igen sok pohárral diktált belém.

Egy tapasztalattal gazdagabb lettem: hogy bár a tokaji közigazgatási bejárás nagy apparattal ment neki egy kis ároknak (amit bizonyosan a szabályok irnak elő) s hogy ez a bejárás murival végződött, amint illik. De mivel különböző állású, vallású és gondolkodású polgárokat a hazaszeretet és barátság szent eszméjében egyesített: kívánatos, hogy Magyarországon az ilyen közigazgatási bejárások még hosszú, hosszú időn keresztül igen gyakoriak legyenek.

Végül pedig szívből kívánom, hogy Tokaj derék polgárai továbbra is ilyen vidám kedélyben és egészségben a kor legszélsőbb határáig éljenek.

— **Szerkesztőségünk**ből. Lapunk felelős szerkesztője visszaérkezett Sátorajauhelybe és a tegnapi naptól kezdve újból részt vesz a lap szerkesztésében.

— **Személyi hír.** Arnóthfalvy István ezredes, a miskolci 10-ik honvédegyezred parancsnoka e hó 21-én hivatalos ügyben városunkba érkezett. Az nap este tiszteletére a tisztí étkezőben vacsora volt, melyen a gyakorlatra bevonult tartalékos tisztek is résztvettek.

— **A tokaji polg. énekkar** zászlószentelési rendezése serényen folytatja működését, hogy az aug. 24-én leendő multság minél sikerültebb legyen. A tennispályát tetemes költséggel kibővítették, hogy a remélhető nagy mulató tömeget befogadhassa; szerződtette Jónás jóhírű pataki bandáját. Már eddig is jelezte testületi megjelenést a nyiregyházi, diósgyőri, hajdunánási, abaujszépi dalárda s küldöttségileg is több dalkör fogja magát képviselni. A zászlóanyai tisztet öz. Vecsey-Oláh Károlyné urnő volt kegyes elvállalni, ki a dalkört egy igazi remekmű lobbogóval ajándékozta meg. Az egész ünnepség, melynek érdekességét nagyban emeli a dalárdák együttes és szóló éneke, valamint magánszereplők föllépése, oly nagyszabásúnak ígérkezik, aminő Tokajban ki tudja, mikor volt.

— **Esküvő.** Rosenthal Gyula a kazinczi Kőszénbánya r. t. főtisztviselője szeptember hó 7-ikén délután Kaposváron esküszik örök hűséget weissenthali Weisz Margit kisaszonynak weissenthali Weisz Herman nyug. cs. és kir. őrnagy és neje leányának.

— **A tályai hazafias érzelmű ifjuság** Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulójára alkalmából tervezett hazafias emlékünnepelel előleges költségeinek fedezésére a f. hó 24-én azaz Lajos napja előestéjén nyári táncmulatságot rendez. A multság a „Kódu” nevű erdőben, kedvezőtlen idő esetén a városháza nagy termében fog megtartatni. Belépti díj: Személyjegy 2 kor. Családjegy 4 kor. Kezdeté d. u. 4 órakor.

— **A varga inas szerencséje.** Kis János X. községbeli becsületes varga mester, hazafias lelkesedéstől áthatottan, az aug. 20. nemzeti ünnep öröme egy hatalmas fazékkal főzetett kedves oldalbordájával töltött káposztát. A jeles nemzeti éték eredeti rendeltetése az lett volna, hogy majsztram uram a bélést, a Miska inas pedig a káposzta-laput kebelezzék majd be, eivítázhatlan tulajdonjoggal. Ebéd alkalmával Miska inas keservesen nyelte a savanyu laput, majsztram pedig vigyorgó pófával tömte befelé a bélést. A készlet oly nagy volt, hogy még a vacsorára megmaradt rész is teljesen megszüntethette volna a Miska inas nyála futását, annál inkább, mert a töltelék közt egy néhai malaenak fél feje is kandikált. Miska belátva, hogy az isteni falatokhoz aligha lesz szerencséje, a lapurágás pedig még egy varga inas hazafias érzületével sem egyeztethető össze. Szent-István király napján: — gondolt merészet és nagyot. Majsztramné asszony a drága tartalommal diesekő fazekat a konyha földjén helyezte el vacsoráig való pihenésre. Majsztram és neje kiállottak a kapu elé, bámulva a délutáni ünneplő közönséget. Miska belátta, hogy „itt az idő, most vagy soha”; a két mangalicát fogva tartó és zsírnóól ajtaját egy alkalmas pillanatban felnyitni, és a másik pillanatban észrevétlenül eltűnni nem volt reá nézve lehetetlen. A két mangalica egyenest a konyhaajtónak rohant, azt rövid uton belökték s oh balsors! moslék hiányában neki estek a káposztás fazéknak. Egyik malac öt-hat töltelékkel rohant kifelé, míg a másik néhai bajtársának a fazékban talált földi maradványát kezdé illő tiszteességgel eltemetni. Majsztramné asszony a hivatalos vendégek örvendező rögőse által figyelmessé tétetvén, kétségbeesetten rohant majsztrammal együtt a vész színhelyére. Minek fejtegetném bővebben a dolgokat. A végeredmény az lett: hogy majsztram sült szalonát vacsorált, az asszony könyezett, Miska inas pedig harminc darab töltelékkel kapott vacsorára!

— **Rajta kapott betörő tolvaj.** E hó 20. aról 21-ére menő éjjel a honvédiaktanya udvarán lévő kintinba Kovács András honvéd betört. Az ajtó zárját akarta fölfeszíteni, miközben a városból hazatérő honvédek munkájában megzavarták. A honvédek észrevették a kintin mellől a laktanya hátulsó része felé húzó betörőt, s hogy rajta csiphessék, elrejtőztek. A honvéd kevés vártatva rejtkehelyéről ismét előjött és oldalfegyvere segítségével hozzáfogott az előbb abban hagyott mütéhez. Kevés idő múlva az ajtó zárját sikerült feltörnie és így háborítatlanul bejutni a kintinba. Mikor bent volt, az elrejtőzött honvédek alkalmasnak találták az időt a betörő tolvaj elfogatására. Megostromolták a kintint és a benne volt betörőt fölszóltították a kijövelelre, de miután a bent lévő honvéd erre nem mutatkozott hajlandónak, a kívül állók egyike megtöltötte a fegyvert és ismét fölszóltította. Erre azután előjött a tervének végrehajtásában megakadályozott honvéd és megadta magát. Nyomban lezárták és másnap a parancsnokság megindította a vizsgálatot.

— **A gyilkos áldozata.** Mult szármunkban részletesen megírtuk, hogy Süveges János tartalékos honvéd e hó 21-én éjjel leszúrta Illés András kocsiist, aki ennek következtében a

helyszínén meghalt. A kocsis hulláját e hó 21-én este 6 órakor katonai és polgári hatóság előtt boncolták föl a köztemető halottas kamarájában. A boncolásnál közreműködő orvosok konstatálták, hogy a gyilkos honvéd szurony felülről lefelé haladt és főütőeret metszett keresztül, minek következtében a szerencsétlen kocsis elvérzett. — A vizsgálat megejtése céljából már lejött egy hadbíró, aki naponként hallgatja ki a bejelentett tanukat. A gyilkos honvédet a vizsgálat befejezéséig itt tartják.

— **Négy darab okmány** egy hátrított kérvénnyel érkezett Orosz Ilona okleveles tanítónő címére Sátorajauhelybe. A címzett itten feltalálható és okmányai kézbesíthetők nem voltak. Okmányait a rendőrkapitányi hivatalban átvéhetik.

— **Farkas kaland.** Nagymihályról írják: Kellemetlen kalandja volt e napokban Sztáray Sándor grófnak, ki Pulchard főerdész és Grünmann budapesti fakeskedő társaságában a jószi erdőben épülő fogaskerekű vasutat nézték meg. Amint az erdőben haladtak, egyszerre egy csinos farkas társasággal találkozott. Sztáray Sándor gróf nyomban elsütötte vadászfegyverét s a farkasok közül kettőt leterített, a többiek pedig elmenekültek.

— **Tüz Petriken.** Az elmúlt héten tűz volt Petriken. A helyszínén a derék abaraiak is csakhamar megjelentek a községi fecskendővel, hogy a petrikieknek az oltásnál segédkezzenek. A fecskendő azonban, mely egy esztendeig használva nem volt: megtagadta a szolgálatot, midamellett az abaraiak nagy szolgálatot tettek az oltásnál.

— **A málnázó medve.** Varannóról írják a T. H.-nak: Egyik szomszéd községünkben egy szegény tót asszony elküldötte két kis fiát az erdőbe, hogy a varannói heti piacon leendő értékesítés végett málnát szedjenek. A két 8 és 10 éves fiúcska kosarakkal fölszerelve, elindult, hogy anyjuk rendelkezéséhez képest eljárjanak. Az erdőben egy hatalmas kiterjedésű málnabokorra akadtak. A gyerekek örömmel estek neki s mohón szedték a szebbnél szebb málna szemeket. A mikor egy félkört irtak le a bokor körül, egyszerre a nagyobbik gyerek elsikoltja magát, s uccu neki, vesd el magad! eliramodik. A másik önkénytelenül vele futott. Mi riasztotta el a gyermekeket? — Egy hatalmas macsó két lábán állva edegélte ugyanazon bokorról a málnát. Mikor a gyerekek visszatekintettek, a medvét még akkor is rendíthetetlen nyugalomban málnát szedgetni látták.

— **Málczai furdóben** e hó 20-án Szent-István napján rendezett táncmultság fényesen sikerült. Az egész vidékről szép számu intelligens közönség gyűlt egybe, kik a késő éjjeli órákig Miklós Jancsi zenéje mellett együtt maradtak. Bucusi is volt aznap Málczán s oly nagy néptömeg gyűlt egybe, hogy alig lehetett a faluban mozogni.

— **Gazdátlan bélyegek.** E hó 22-én a helybeli kir. adóhivatalba gyanus körülmények között bélyegeket hoztak beváltás végett, amelyek — minthogy a bélyegeket beváltani akaró holszerzősöket megmondani nem tudta — a rendőrkapitánysághoz kerültek, ahol azokat igazolt tulajdonosa átvéheti.

— **Rendőri hírek.** Betörési kísérlet. Weisz Mórnak a „Nyul”-hoz címzett korcsmájába folyó hó 22-én éjjel betörési kísérletet követett el egy ismeretlen tettes. Az utcára szolgáló ablakot feszítette föl, a melyen keresztül a korcsmahelyiségbe akart hatolni. Miközben a korcsmába mászott, a benn alvó dobriai bíró fölébredt és elriasztotta az ismeretlen betörőt. — **Meghiúsult betörés.** Ugyan azon éjjel akarta valaki a gyártelepi állomáson lévő pénztárt megdézsmálni. Már föl is feszítette az ajtó zárját, de mielőtt valamiben kárt tehetett volna, — valami zajtól megijedt és elmenekült. Nem

lehetetlen, hogy a tettes ugyanaz volt, aki a közeli „Nyul”-ban próbált szerencsét.

— **Egy-két izr. gimnáziumi tanuló** teljes ellátást kaphat egy intelligens izr. családnál. Alapos correpetitio és lelkiismeretes felügyelet. Bővebbet a kiadóhivatalban.

— **Csemegezölő csomagolva,** bármily nagy mennyiségben megvételik. Ugyszintén a téli szőlők is. Vidékiek levélben és helybeliek személyesen is bejelenthetik ebbeli ajánlataikat a mennyiség és minőség megjelölésével **Burger Adolfnál** (Sátorajauhely Wekerle-tér 671. az emeleten.)

IRODALOM.

Szendrői Holozsnyay Ciril dalaiból.

Este óta . . .

Este óta
Szól a nóta,
Három cigány huzza;
Bele-belesir a lelkem
Százestendős búja.

Huzzad cigány!
Az a kis lány
Máznak lett a párja;
Oda az én szegény szívem
Minden boldogsága!

Huzzad, huzzad!
Sirasd búmat,
Sirasd lelkem álmát;
Sirva temesd életemnek
Letűnt boldogságát.

Huzzad, Huzzad!
Hej, ne unjad,
Ne fogjon az álom;
Elég idő lesz aludni
Majd a másvilágon!

Addig huzod,
Mig a hurod,
Mig a vonód birja,
Mig a szemem minden könyét
Cseppig el nem sirja!

Letűnt minden . . .

Letűnt minden, ami szép volt,
Minden ami drága.
Tova szállott mindörökre
Lelkem ifjusága.

Szétfoszlott az édes ábránd,
Szét a hazug álom;
Lelkem előtt csak a sötét,
Rideg valót látom.

Remélt üdvöm, boldogságom
Koszoruja tépve,
Utolsó csepp könyemet is
Rég elsírtam érte.

Reményimet összetörve
Koporsóba tettem,
Egy leomlott boldogságnak
Siratója lettem!

Finis.

— Az „Ország Világ” aug. 17-iki számából. —

Lemondtam rólad, Végekép, mindörökre!
Már nem is érzem, hogyha fáj a seb!
Elvégre: egy vágygyal lettem sze-

[gényebb]

S élttem csupán egy kínnal terhesebb!

Csupán az álom oszlott szerte-széjjel,
Csupán a multam távozott veled,
Csupán reményem omlott össze végkép,
Csupán az élttem lesz majd ridegebb.

Csupán világom dőlt romokba össze,
Csupán te lettél ujonnan szabad;
S mig száz sóhajjal lettem én sze-

[gényebb,

Te egy kacajjal lettél gazdagabb. . .

Németh Pál.

TANÜGY.

A f.-zempléni ev. ref. egyházmegye általános tanítóegyesületének közgyűlése.
Gálszécs, aug. 20.

Nevezett közgyűlés e hó 15-ikén tartott meg Gálszécsen, Péter Mihály papi elnök és Várady G. tanítói alelnök vezetése mellett, 17 egyesületi tag, és 2 érdeklődő lelkész jelenlétében. A világi elnök Dókus László családi körülményei miatt — a közgyűlés élénk sajnálatára, — a közgyűlésen meg nem jelenhetett.

Választmányi ülés után a templomban gyűltek össze a tagok, hol a „Jövel Szent-Lélek“ elhangzása után Péter Mihály papi elnök mondott magvas és irányeszmékben gazdag megnyitó beszédet, a gazdáról vett megkapó és szépen keresztülvitt hasonlatban fejtegetvén a jó tanító feladatát, kötelességét, kiváló nyomatékkal hangsúlyozván a magyarosítás hathatós munkálását. A megnyitó beszéd közzétételére — határozat szerint — a Zemplén-t kérték fel, mely beszédet teljes terjedelmében itt közöljük:

T. tanítóegyesületi közgyűlés!

Szívem melegségéből üdvözlöm az egyesület t. tagjait s a tanító urakat. A munka mezejéről, ahol az aratás már be is fejeztetett: jöttek önök ide, eme másik mezőre, hogy a tanítás ügye felett tanácskozzanak, elmélkedjenek, tapasztalataikat előadják s keressék a célhoz vezető legjobbat.

Lehetetlen t. egyesületi tagok, hogy amikor ott állottak önök a keresztbe rakott kék mellett, — lehetetlen, hogy eszökbe ne jutott volna: mily nagy hasonlóság van önök és a mezei munkások közt.

Láthatták, hogy aki alkalmatlan időben, rosszul művelt földbe s ocsut vetett, az azt aratott; aki pedig alkalmas időben, szorgalmasan előkészített földbe tiszta magvakat szórt: az tiszta búzát, aranykalászatokat aratott. Mert aki mit vet, azt aratja. A természetben minden oknak meg van a maga okozata, s minden okozat valamely okból származik.

Igy van ez t. egyesület azon mezőn is, amelyen önök munkálkodnak — a tanítás mezején. Önök is magvetők: Csak hogy sokkal nagyobb felelősség alatt állnak, mint ama másik mezőn dolgozók; mert azok magoknak vetettek s magoknak aratnak; ezért ők lássák, ha rossz vetésük után silány aratás következik; a tanítók ellenben vetnek a családnak, az egyháznak, a hazának, az emberiségnek.

S hogy miképp munkálkodtak, hogy milyen magot vetettek, annak az emberiség vallja kárát, vagy veszi hasznát, mert az erkölcsi világban, a tanítás mezején is okvetlenül bekövetkezik az aratás, mert itt is minden oknak meg van a maga okozata, csak hogy itt az aratás hosszabb idő múlva jön elő a tanítók vetése csak évek, sőt évtizedek múlva kél ki, s hogy milyen lesz az aratás: az mutatkozni fog a jövő nemzedék tetteiben. — Lehet örömet keltő, midőn az önök keze alól kikerült nemzedék munkái, jellemes, egyházat s hazáját szerető, nagy tettekre képes lesz; de lehet siralmas is, ha az önök tanítványai minden nemesebb dologra képtelenek lesznek. Érezzék azért a felelősségnek egész súlyát, hogy a haza és egyház gazdag aratásnak örvendjen.

E végből t. uraim, önöknek mindenkor a jó gazdát kell szemök előtt tartani. — A jó gazda nem elégszik meg azokkal az eszközökkel, amelyekkel munkálkodtak ősei. Az ujkor új módokat, új eszközöket talált fel az okszerű gazdálkodás meghonosítására. A jó gazda azokat tanulmányozza, használja, alkalmazza; mert különben mint ősi, messze elmarad művelt gazdátársai megett.

Igy kell ennek lenni a tanítás és nevelés terén is. A tanítás és nevelés mezeje napról-napra újabb tapasztalatokkal gazdagodik. A cél: a munka megkönnyítése és intenzív, gyümölcsözővé tétele. A jó tanító tehát ezeknek tanulmányozása elől nem zárkozik

el; s halad a korrall és a jóknak ismert módszereket igyekszik iskolájába alkalmazni, hogy iskoláját a legkiválóbbakkal tegye versenyképesé.

E folytonos önműveléssel és annak az iskolában való értékesítésével szerzik vissza a ref. tanítók azt a kiválóságot, mely régebben az ev. ref. iskolákat általában jellemezte, mert tudvalevő, hogy nem oly régen a mi iskoláink vitték a vezető szerepet, ma pedig be kell ösmernünk: vannak olyanok, különösen az állami iskolák, melyek minket, vagy a mi iskoláink többségét jóval megelőzi, holott a létfeltételek ugyanazok. — Ha pedig a tanítást hátráltató akadályokkal találkoznak, az önök feladata ismét, hogy ezt feltárják s orvoslását kérik a felső hatóságoktól azok eltávolítására, amely mindig szívesen siet a tanítók gyámoltására, mert legfőbb kincse az okos a.

Önöknek hát korszerű eszközökkel kell munkálkodni, mint a jó gazdának; de különben is a jó gazdát kell figyelembe venniük. — A jó gazda mindig alkalmas időben munkálkodik s egy perccet sem mulaszt el. Ő előbb gazda, s csak azután más. Így kell tenni a tanítónak is. A tanítónak is fel kell emelkedni hivatásának e magaslatára. Ő is néptanító előbb, s csak azután más egyéb. A tanítás minden percének okos felhasználása mind egy-egy alkalom a magvetésre, amelyet ha elszalaszt, — a rohamra való tanítás, hogy az elmulasztottakat kipótolja egy-egy alkalmatlan időben való magvetés, amelynek káros hatása, — mintegy rossz aratás — mutatkozni fog a gyermekek megterhelésében, a sokat markol keveset szorit elvének bekövetkezésében. A hivatását, az ügykörét szerető tanítót épen az jellemzi, hogy mellette minden pillanatban ott áll egy hatalom, mely nagyobb minden hatóságnál s ez a lelkiismeretnek tette intő, buzdító szava, mely léptenyomon így sarkalja, így szól neki: ma, ma, mert hátha holnap már nem szánhatok és nem vetetek.

A jó gazda végül jó magot is vet. A tanítás terén a jó magvak: a tanítónak példája: minden szava, minden tette, amelyet a gyermek meglát és meghall. S ha felemelő példát lát — lehetetlen, hogy e jó magból ocsu és gaz keljen ki.

Ha így járnak el: vetésük után bizonyonyal jó aratás lesz s növendékeik tanult és erkölcsös tagjai lesznek a hazának és az egyháznak.

Van-e mindkettőre szükség? Ha önök nem szólnának, a kövek kiáltának helyettük, hogy mindkettőre égető szüksége van nemzetünknek. Helyzetünket a művelt népek versenyében csak úgy tarthatjuk meg, ha első sorban művelt népet képzünk. Aki pedig még mélyebbre tekint s megfigyeli egyházunk helyzetét: az kétszeres erővel igyekszik ref. népünk mennél műveltebbé tételére. Nézzenek szélylyel! A nemzet régi gerince, a hajdani középosztály, amelynek legtöbb tagja a mi egyházunkhoz tartozott, amely egyházunk fentartásában s védelmezésében kiváló érdemeket szerzett, — megroppant s az egyházi élet egész sulya most már arra az osztályra fog nehezédni, amelyet népek nevezünk; sőt ez az osztály van hivatva, hogy a maga kebeléből rajokat bocsásson ki, hogy ez mintegy új és friss csapat-vezető szerepet töltsön be s elfoglalja a hajdani középosztály helyét. — Ez lesz aztán a gazdag aratás!

Nagy és komoly azért az a feladat, melyet önök az iskolában a nép gyermekének értelmi képzése tekintetében folytatnak.

De nem kisebb ennél az erkölcsi képzés. Ha a tanító urak megfigyelik korunk helyzetét, lehetetlen nem látniok, hogy mind vérsesebb mértékben terjed az a ragály, amelyet erkölcsatlenségnek nevezünk, amelytől Róma megvész s rabigába görnyed. A legmagasabb körökben, az intelligens osztályokban napirenden vannak a legsötétebb és legmegdöbbentőbb bűnök. Jaj volna ennek az országnak, jaj volna a mi egyházunknak: szomorú aratás következne a hazára, ha e bűnök tápot

találnának a nép körében is. Álljanak azért őrök, t. uraim, kik a nép erkölcsének hivatalos és hivatott őrői és ne engedjék, hogy a tiszta gyermeki kebelbe más mag hulljon a tiszta erkölcsiség magvánál; neveljenk Istenben bizó, erkölcsös, jellemes népet, hogy azon a pokol kapui diadalt ne vehessenek. Ez lesz a másik gazdag aratás.

Végül még egy nagyon fontos dologra kívánom felhívni b. figyelmeket. Ez uraim a magyarosítás kérdése. Igaz, hogy e téren elmondandó szavaim ez egyesületnek csak igen kevés tagját érdekelheti, mert hiszen ha a mi ev. ref. egyházunk nem ok nélkül nevezeték magyar egyháznak: e nevezet egyházmegyénk tulnyomó többségére is illik, mivel azonban, azon 10/0-ból, melylyel az ev. ref. egyház idegenajkuság tekintetében a statisztikában szerepel — egy csekély hányad a mi egyházmegyénk is esik, mert néhány tőtagja egyházunk is van: kérem méltóztassanak meghallgatni szavaimat.

Tudjuk, hogy mióta a magyar nyelv kötelező tanításáról szóló törvény meghozatott: azóta a magyarosítás tekintetében folyton folyni kellene a magvetésnek. Sok helyen szép aratás is mutatkozik, de az általános kép mégis megdöbbentő, mert csak nemrég világosodott ki, hogy a magyarság 1848 óta több száz községet vesztett. Ocsut vetettek sokan s a nemzet gatt arat. A mi tót egyházainkra ez nem áll, mert itt tartott a magyarosítás s ha nem oly eredménnyel, mint óhajtottuk volna, ezt sokszor rajtunk kívül álló tényezőkben kell keresni.

De most a mi célunk az önök segítségével és az Isten akaratával az, hogy azt a csekély hányadot is eltüntessük s itteni tót egyházainkat nemcsak érzelmekben, mert e tekintetben most is magyarok, de a magyar nyelv birásában is teljesen magyarokká tegyük.

E cél elérésére mindent elkövetünk. Gondoskodni fogunk évről-évre arról, hogy a tót hiveink megmagyarosításában kiváló érdemeket szerzett néptanítóink anyagilag megjutalmaztassanak; sőt gondoskodni fogunk arról is, hogy az ilyenek erkölcsi jutalma se maradjon el, mert ezt mi buzdító eszköznek tekintjük.

Azt akarjuk, hogy a tót egyházakban működő lelkész ne legyen egy kínos dilemma elé állítva, hogy amidőn ő szíve mélyéből óhajtaná az igét magyar nyelven hirdetni, nem teheti, mert hivei nyelvét nem értik, s kénytelen oly nyelven szólani, melyet a hívó megért, ha különben nem akarja, hogy az érthetetlen ígehirdetés a hitéletre káros hatással járjon.

Szóval mulasztást akarunk pótolni. De mi ebben csak buzdítók lehetünk s az egész ügy sorsa önökön fordul meg. Karolják fel azért ezen nemes ügyet még nagyobb buzgósággal, mint eddig, hogy mihamar bekövetkezzék az az idő, amelyben elmondható lesz: az ev. reformátusok közt nincs egy is, aki a magyar nyelvet szóban és írásban nem bírná.

Ezeket akartam tek. egyesület elmondani, most pedig a közgyűlést megnyitom.

Ugyancsak Péter Mihály olvasta fel az egyesület múlt évi működéséről szóló részletes jelentését, melyből kitént, hogy a tagdíjak pontosabban folytak be, mint azelőtt s általában minden elintézésre váró ügy megoldást nyert, hogy az egyesületi élet élénkítése s a tanítók munkálkodásának fokozása végett pár tanítót felszólított felolvasás tartására, minek nyomán 2 munka is érkezett be, s hogy Dókus László világi elnök egy 20 koronás aranyat adományozott a magyarosítás kérdésével foglalkozó, kellő színvonalon álló munka szerzője részére, amit a közgyűlés élénk eljénzéssel és jkönyvi köszönettel honorált.

A választmányi gyűlés jkönyvének felolvasása és tudomásulvétele után a körj kőnyvek felolvasása és tárgyalása következett, melynek során az abarai kör azon indítványa, hogy a 15 éven aluli gyermekeket a koresmákból kitiltó törvény szigorú keresztültivite tárgyában kerestessék meg

a vármegye, elfogadtatott azon hozzáadással, hogy a fonókák bezáratása is szigoruan foganatosíttassék.

Majd Berecz Ottó miglécci ev. ref. tanító olvasta fel „A magyar nyelv tanítása az idegen ajku népiskolában“ című dolgozatát, mely teljes elismeréssel fogadtatott s szerzője részére a 20 koronás arany kiadatott.

Tárgysorozat szerint ifj. Berecz Károly kis-azari tanító „A figyelem hajdan és most“ című munkájának felolvasása következett volna most, de a dolgozat terjedelmére való tekintettel az egy 3 tagu bíráló bizottságnak adatott ki oly utasítással, hogy a jövő gyűlésre tegyen arról véleményes előterjesztést.

A zsinati előkészítő-bizottság tanügyi osztálya elnökének az elnökséghez intézett megkeresése folytán papi elnök felszólított két tanítót (a körlevélben szövegeztetett fel valamennyit, mert az e tárgy megkeresés későn érkezett) hogy tegye tanulmány tárgyává a zsinati törvénynek a népiskolákra vonatkozó intézkedését s a netaláni módosítások iránt tegyen előterjesztést. Ennek folytán Karakó szürnyegi tanító egy kimerítő dolgozatot nyújtott be, melynek megjegyzései s a vonatkozó szakaszok tárgyalás alá vétettek s több módosítás elfogadtatott, s annak a zsin. biz. tanügyi osztálya elnökségével való közlése határozatilag kimondtatott.

Indítványok kerültek még sorra, melyek rendjén Beregszászy tanfelügyelő az egyesület tiszteletbeli tagjává választván elnök indítványára, ugyancsak tiszteletbeli tagokká választattak Vidonyi, Sárkány, Mészák nyugugalomba vonuló tanítók, kiket az elnök meghatározó szavakkal méltányolt és buzsztatott el; ismét elnök indítványára az Eötvös-alapba minden jelenlévő tanító belépett s a többiek kötelező tagsága is kimondtatott; a tanítók felszólítottak, hogy a kártékony rovarok pusztítása s a hasznos madarak védelme tekintetében követett eljárásokról a körj gyűléseken részletesen és kimerítően számot adjanak; a jövő gyűlésre egy pályamunka tüzett ki „A ref. ifjusági egyesületek feladata és köre“ címmel, 40 korona pályadíjjal. Végül néhai Tóth Lajos volt zempléni tanító sir-emlékére történt gyűjtés.

Közgyűlés után az Erzsébet-szállodában gyűltek össze közebédre a tagok, melyek során számos szép felkőszönt hangzott el. Referens.

— A sátoraljúj helyi főgimnáziumban a f. évi javító, pótló- és magánvizsgálatok ez év aug. 29-én és 30-án a délelőtti órákban tartatnak meg. A beiratások pedig szeptember 1-4-éig d. e. 8-11 óráig.

— A statusquo izr. anyhítközség elemi fiu- és leány iskolájában a beiratások augusztus hó 28. 29. és 31. napjain a hitk. irodában lesznek. Az előadás szeptember 2-án kezdődik. Felkértenek a szülők és gyámok, hogy a beiratási határidőt pontosan betartani sziveskedjenek, mert az izr. főünnepok október hóban lesznek és így a késői beiratással a szeptember hónapot is elveszitenék a gyermekek. Felhívjuk egyuttal a t. szülők figyelmét arra, hogy szándékunkban van az I. és II. vegyes osztályokat is elválasztani, az I. és II. leányosztály vezetésére külön tanerőt beállítani, ha megfelelő számú fizető leány növendékek jelentkeztek. Ezért is szükséges a pontos beiratkozás. Tandij kedvezményekért augusztus 28-áig lehet és kell folyamodni. Sátoraljúj helyi, 1902. aug. 22. A hitk. iskolaszék.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

S. K. és G. E. A gyűlésről szóló tudósítást lapzártakor érkezett. A következő számban közöljük.

Polí ikus Hegyalja. Felelős szerkesztőnk ma küldött levél választ. Holnap ott lesz.

K. M. Tessék. Kedden délelőtt szivesen. Diák. Oda már elkésett. A másik uton szeptember 15-ikéig várhat.

Nem közölhetők: Lehullott rózsá. (Költemény), Emlékek gyönyöre. (Novella.)

Kiadó tulajdonos: **Éhler Gyula.**

Ha látlak oh Zacherlin, a szívem is dobban.
De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban.
Tokban a mi van, haszontalan díb, dáb;
Attól ugyan nem döglök se féreg, se a sváb.

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
Legyen áldott a ki készít, szászor és ezerszer
S valahol függ a Zacherlin plakát:
Ott kapható Zacherlin egész éven át.

Vendéglő-megnyitás.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy Sátoralja-Ujhelyben a Széchényi-téren lévő egyik legrégebb és legösmertebb vendéglőjét, a

„VADÁSZKÜRT”-ÖT

a tágas kerthelyiséggel, táncteremmel és tekepályával átvettem és azt **Lukács Károly** zenekarának közreműködésével

augusztus hó 24-én, vasárnap

ünnepélyesen megnyitom. Az ujonnan átalakított **kerthelyiség** a legnagyobb kényelmet biztosítja.

A **tekepálya** is új golyókkal van ellátva.

A **sör I ső osztályu kóbányai**, mely direkt Budapestről érkezik vendéglőmbé.

A **bor** tisztaságára és valódiságára nagy gondot fordítok. Kaphatók lesznek **nyiri és hegyaljai borok**.

Különös snlyt fektetek arra, hogy az **izletes ételek** is kielégítsék t. vendégeimet. A **jó konyhára** úgy mint a multban, különös gonddal ügyelek.

Abonensek a legpontosabban fognak kiszolgáltatani.

Midőn új üzletemre a t. közönség figyelmét tisztelettel van szerencsém felhívni, kérem nagybecsű pártfogásukat. Részemről ígérem, hogy minden vendégemet tölem telhetőleg pontosan és szolidan fogom kiszolgáltatni. Végül tndomására hozom azt is, hogy a rend- és pontosság kedvéért saját magam fogom az elszámolást teljesíteni.

Becses pártfogásukat kéri illő tisztelettel

Bock Imre.

Bérbe kerestetik

lehetőleg az ungvári pinézékben egy rövid pinézé-ág. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Teljes ellátásra

helybeli tanitónál 1-2 uri gyermek elfogadtatik. Cim a kiadóhivatalban.

Senki

se mulasztja el egyik legrégebb budapesti bankháznak részere törvényesen megengedett állam- és hitelsorsjegyeknek eladására való ügynökség végett jelentkezni. — Legmagasabb jutalék, előleg, esetleg fix fizetés. — Ajánlatok, M. V. 8912. alatt Haasenstein és Vogler hirdetési irodájához Buda-pest intézendők.

Tk. 3432/1895. szám.

Hirdetmény.

Jeszenőcz község telekkönyve a tagosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Azzal a felhívással tétetik közzé:
1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. törvényezikk 15. és 17. §§-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII t.-cz. 5 és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §. a) és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, a végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1903. évi február hó 25-ik** napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának be-

jegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1903. évi február hó 25-ik** napjáig bezárólag ezen telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülömben azok, akik a fentebbi 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólásukat tartalmazó kérvényüket ezen telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1903. évi február hó 25-ig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármennyű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csakis az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Gálszécsen, a kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóságnál 1896. évi december 30-án.

Matolay Gábor s. k.,
kir. albiró.

A hivatalos másolat hiteleül:

Matyuga Béla,
kir. telekkönyvvezető

Vasuti menetrend.

Indul Ujhelyből:

Budapest felé	
Reggel gyors v. postával	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v. postával	4 óra 02 perc.
Este vegyes v. postával	9 óra 10 perc.
Kassa felé	
Reggel személy v. postával	7 óra — perc.
Délután személy v. postával	1 óra 15 perc.
Este személy v. postával	8 óra 32 perc.
Mező-Laborez felé	
Reggel vegyes v. postával	7 óra — perc.
Délután személy v. postával	1 óra 35 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.
Csap felé.	
Reggel vegyes v. postával	7 óra 39 perc.
Délután gyors v. postával	1 óra 10 perc.
Délután személy v. postával	4 óra 46 perc.
Este gyors v. postával	4 óra 39 perc.

Érkezik Ujhelybe:

Budapest felől	
Reggel vegyes v. postával	6 óra 33 perc.
Délután gyors v. postával	12 óra 45 perc.
Délután személy v.	4 óra 15 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 09 perc.
Kassa felől	
Reggel személy v. postával	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	2 óra 52 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.
Mező-Laborez felől	
Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	3 óra 30 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.
Csap felől.	
Reggel gyors v. postával	6 óra 50 perc.
Délután személy v. postával	11 óra 53 perc.
Délután gyors v. postával	3 óra 41 perc.
Este vegyes v. postával	7 óra 56 perc.

Teljes ellátásra

felvétetik egy jó házból való gymnasiumi tanuló egy intelligens családnál S.-A.-Ujhelyben. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Árverési hirdetés.

Alóírott „első sátoralja-ujhelyi kézi zálog-kölcsön üzlet, tudatja az érdekeltekkel, hogy mindazon zálogtárgyakat, melyek a lejáratától számítva **egy hó leforgása** alatt rendezve nem lettek, 1881. évi XIV. t.-cz. 15. §-a értelmében a **folyó évi Szeptember 10-én délelőtt 9 óra-kor** a zálogüzlet helyiségében, hivatalos közeg jelenlétében megtartandó nyilvános árverésen elfognak adatni. Sátoralja-Ujhely, 1902. évi augusztus hó 20-án.

Első s.-a.-ujhelyi kézi zálogkölcsön üzlet.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevetését a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetítem

Jó hírű vendéglőmben kitűnő asztali bor **34 krtól 40 krig**, — továbbá valódi hegyaljai szamorodni **1 forint, 20 krtól 1 frt 60 krig** kapható.

Weinberger Manó,
S.-A.-Ujhely Korona u.

Képviselők

kik gazberendezések szerelésében jártasak, **kerestetnek**

ACETYLÉN

világítási vállalatokhoz.

Ajánlatok referenciák megjelölésével **KLINGER RICH.**

Gumpoldskirchani gép- és fémáru-gyár magyarországi telepe

Budapest, VII., Hernád-utca 43. sz. **ACETYLÉN-UDVAR** címzendők

Pontos járási órákat, arany- és ezüst árukat olcsóbban mint bárhol küld

SCHÖNWALD IMRE

óras-mester és ékszerész Pécssett.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Arúm jószágáról birtokomban lévő sok ezer elismerő nyilatkozat rövid kivonata:

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Fogadja tekintetes Uraságod a kiváló pontosságáért és a valóban correct munkáért teljes elismerésünket.

A dícső szentmártoni m. kir. állami elemi és polgári leányiskola igazgatója.

Kósa Sándor s. k. igazgató.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Az önnél vásárolt brilliánt gyűrűkkel igen megvagyok elégedve. Stuttgart, 1902. május hó 15-én.

Paul Sell s. k.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Szíves értesítésére adom, hogy a megrendelt órákkal megvagyok elégedve, ennél fogva majd Önnél cselédeim részére is több megrendelést fogok eszközölni.

Kápolnás-Visnye, 1902. június hó 23-án.

Farkas József s. k. gazdász.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Megbízásom kivételét illetőleg, értesítem, hogy azzal teljesen megvagyok elégedve és nem fogom elmulasztani b. czéget ismerőseim és

barátaim körében ajánlani. Egyben felhatalmazom, hogy ezen elismerésemet nyilvánosan használhassa. Lipcse-Polyána 1902. márczius hó 6-án.

Rzymann G. s. k.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Az önnél rendelt 665. számú aranyláncot ma kaptam meg, amelynek pompás kiállítása, ugy-szintén finomságáért az Ön üzletét barátaim közt, mint megbízható czéget ajánlani fogom. Igal, 1902. július hó 10-én.

Kovács Jenő s. k. üzletvezető.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Az órákat hiba nélkül átvettem, kiszolgálásával igen megvagyok elégedve. További megrendelések végett kérem nekem legújabb árjegyzékét beküldeni.

Mezőhegyes, 1902. július hó 6-án. Haluska Ferenc s. k. 39. major.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Szállításával igen megvagyok elégedve, a küldött óra nagyon jól és pontosan jár.

Csadjavicza (Szlavonia), 1902. június 27-én. Járó József s. k.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel, és nyomó szabályzóval. A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogó morzsolók.

Teljesen felszerelt szűretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs örlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék. aszalásra, gyümölcs vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad, önműködő „SYPHONIA“ gyümölcs és szőlővessző permetező

A legjobb VETŐGÉPEK

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű

„AGRICOLA“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára válto-kerekek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmeztakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket szena- és szalmaprések-kézi használatra, kukoricza, morzsolók, esélőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

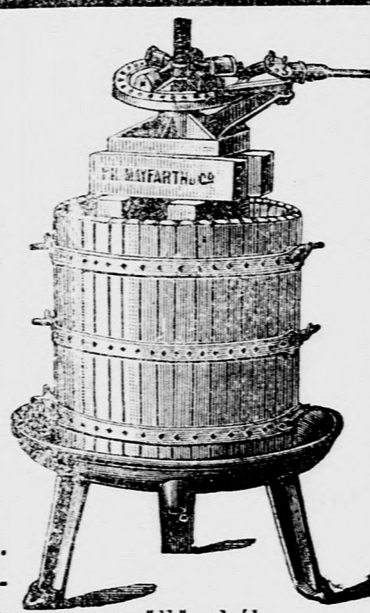
MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek.

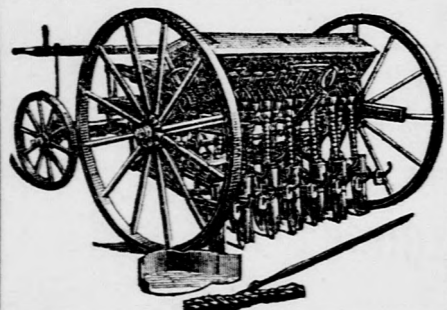
Alap. 1872. BÉCS, II/I. Taborstrasse 71. 850 munkás.

Kitüntette több mint 490 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék ingyen. Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek.

szőlő ekék.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehén tejelőképességének fokozására, csonttörésnél. 1 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a lemti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Forgatór: Kwizda Ferenc János, cs. és klt. oszt. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

Kapható Malársik György fűszer-kereskedésében Sátoralja-Ujhely.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészenből fölölködők, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilóként 16 krtól fölfelé szállíttatnak és a mi a festék színtisztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

„SPIRE“

varrógépek
ipari és családi használatra

5 évi jótállással

kényelmes részletfizetésre

igen jutányos árakban.
Divatos műhímzésben ingyen oktatást nyujtok.

Felsőmagyarország központi raktára:
Sátoralja-Ujhely, Fő-utca (szemben a megyeházzal).
Raktarak: Ungvár, Nagymihály, Komonna.

Első zemplén-megyei honi bútóraktárak
S.-a.-Ujhelyben.

Bútorokat

vásárolni szándékozó n. é. közönséget van szerencsém meghívni a „Vörös ökör“ épületében a földszinten és az emeleten nyolcz teremben kényelmesen berendezett

BUTORRAKTÁRAIM

szíves megtekintésére, hol is hazai gyártmányu barok, ó-német és egyéb másnemű stilszerű bútorok a legkényesebb izlésnek is teljesen megfelelőleg, esinos és izlésteljés kivitelben kaphatók.

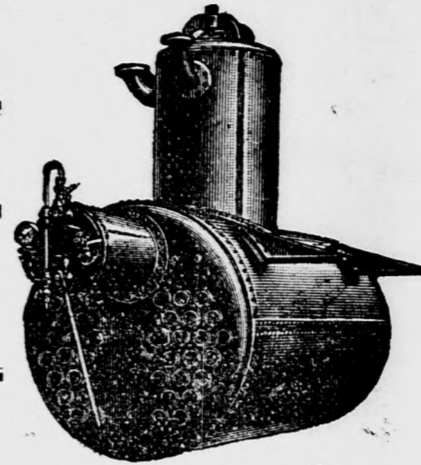
Egyben van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy bevásárlásaimból haza érkeve, a nagyon előnyösen tett vásárlásaim és a tulhalmazott árukészletem miatt raktáron lévő mindennemű bútorokat tetemesen **leszállított olcsó árban** adom. Miért is kérem b. látogatásukat s ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig ugy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel
WILHELM HENRIK.

Sátoralja-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén“ könyvnyomtató intézetében.

Alapítva

1866

Alapítva

1866.

FLEISCHER ÉS TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje
Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánl:

Gőzkazánokat,
Szesztartályokat,
Viztartályokat,
Gőzgépeket,
szeszgyár berendezéseket,
Malomberendezéseket,

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAM

közegészségileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balsam belsőleg és külsőleg használ. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek, minden kóros állapotában, enybiti a hurutot, megszünteti a köpetet, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégibb bajokból is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a váltólázt. 4. Meglepien gyógyítja a máj, a gyomor s a belbetegségeket, különösen a gyomor, szélgörcsöt. 5. Szeliden mozítja elő a székélést s a vértisztulást, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatot tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájröthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffogést, a száznak s a gomornak büszét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orvász, kiütés, varak, megfagyott s megégett tagokra, rüh ellen, megszünteti a felfajst, zugást, szagatást, keszvényt, fül-fájdalmat stb. **Vigyázzunk tehát a zöld védjegyre amely itt fent látható.**

A hol balsamom nincs raktáron, onnan rendeljék meg közvetlenül nálam s címezéék: **An die Schutzengel-Apotheke des**

A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az utánzástól legjobban megóv a győrből megrendelés eredeti cartonos üvegekben, melyek Ausztria-Magyarország minden postállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveggel **4 koronáért**. Bosznia és Hercegovina részére 12 kis vagy 6 dupla üveggel **4 kor. 50 fillérért** küldetnek meg. Kevesebb mint 12 kis vagy 6 dupla üveggel nem küldetik. — Szt-küldés előre fizetés, vagy az összeg utánvétele mellett történik.

Miért szenved ön? Holott biztos reményt nyujtanak önnek a legnagyobb seb gyógyítására is és csaknem mindig a legfájdalmasabb és veszedelmes műtétet, sőt amputációt is kikerülheti a

Thierry A. gyógyszerész valódi

Százlevelűrózsa-kenőcs

alkalmazásával, mely a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak enyhítésében utólérhetetlen. Valódi százlevelűrózsa-kenőcsöt alkalmaznak: a betegágyas nők fájós mellére, a tej lefolyás szorulásánál, a mellkeményedésnél, az orbáncznál s mindenféle régi bajnál, tátongó láb-sebeknél, a sócsuszónál, dagadt lábknál sőt a csontszunál is; továbbá vágott-, szurási-, lövés- és zúzott sebeknél; idegen testeknek, mint üveg és faszálka, homok, serét, tövis stb. kibuzására: minden kelés, kinövés, pokolvar és új képződéseknél, sőt még a ráknál; az új- és körömméregnél, hólyagoknál, sebesült lábknál, mindenféle égésbenél, megfagyott tagoknál, a hosszú fekvés által feltört bőrnél, nyakdaganatnál, vérkeleséknél és fülfolyásoknál stb.

A szállítás kizárólag az összeg előre küldése vagy utánvételezése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, beleértve a postai csomagolás díját **3 kor. 50 fillér**. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Mindenki óvakodjék a hatáskülső hamisításoktól és jó arra ügyelni, hogy ha a tégelybe van-e égetve a „Thierry Adolf Limitet angyalgógy-szerének Pregrada“ védjegye.